

Okrugli sto o “Delotvornim pravnim lekovima u slučaju neizvršenja ili odlaganja izvršenja domaćih presuda”

**Okrugli sto
Savet Evrope
Strazbur, AGORA
15. – 16. mart 2010. godine**

ZAKLJUČCI

Uzimajući u obzir konstantni brojčani rast presuda koje donosi Evropski sud za ljudska prava koje ukazuju na sistemske probleme koji se odnose na neizvršenje ili odlaganje izvršenja domaćih presuda, u oba slučaja usmerene protiv javnih subjekata, uključujući i samu državu, ali i privatna lica;

Pozivajući se na činjenicu da je delotvorno izvršenje presuda ključno za poštivanje vladavine prava, kako su se države potpisnice Evropske konvencije o ljudskim pravima obavezale da će garantovati, posebno na osnovu člana 6, stava 1 i prava na pravično suđenje;

Podsećajući da Evropska konvencija o ljudskim pravima državama nalaže da *ex officio* preduzmu sve neophodne mere kako bi osiguralo da domaći organi hitno sprovedu domaće presude i da složenost izvršenja ili nedostatak budžetskih ili drugih sredstava ne može opravdati neizvršenje ili odlaganje izvršenja presuda;

Pozivajući se, u ovom kontekstu, da zaključci postignuti na dva prethodna okrugla stola, organizovana o temi neizvršenja domaćih presuda, posebno upućuju na pitanja vezana za organizaciju državne budžetske procedure i službe izvršenja;

Pozivajući se u trenutnom kontekstu na standarde koji se odnose na odredbe delotvornog pravnog leka iz člana 13 Konvencije, koji daju direktnu definiciju principa subsidijarnosti sadržanu u članu 1 Konvencije, u skladu sa kojim je zaštita ljudskih prava na prvom mestu i najpre obaveza domaćeg pravnog sistema;

Podsećajući da član 13 od država zahteva da obezbedi pravni lek koji će se baviti suštinom “dokazive tvrdnje” po Konvenciji i dodeljivanjem prikladne odštete, bilo u obliku kompenzacije, ubrzanja i/ili drugih vidova obeštećenja za svako utvrđeno kršenje;

Imajući na umu i Rec (2004)6, Preporuku Komiteta ministara o unapređenju domaćih pravnih lekova i preporuku Rec (2010)3 o delotvornim pravnim lekovima u slučaju preteranog trajanja postupaka, kao i Vodič o dobrim iskustvima Komiteta ministara i izvještaje i smernice Evropske komisije za efikasnu pravdu (CEPEJ)¹;

Podsjećajući se da kršenja koje je utvrdio Evropski sud za ljudska prava nameće pravnu obavezu nadležnim državnim organima da bez odlaganja usvoje generalne mere kojima će se sprečiti slična kršenja i da je potreba za takvim merama, uključujući odredbe o delotvornim pravnim lekovima, sve hitnija u slučaju ponavljanih kršenja koja ukazuju na strukturalne probleme;

Ističući dugogodišnji stav Komiteta ministara da uvođenje domaćih pravnih lekova, iako bitno, ne oslobađa države od njihove opšte obaveze da reše strukturalni problem u vezi sa neizvršenjem;

¹ Posebno pogledati dokument CEPEJ(2009)11REV, Smjernice za bolju realizaciju postojećih preporuka Vijeća Evrope o izvršenju, koje je usvojio CEPEJ na 14. plenarnoj sjednici.

Primjećujući posebno postojanje rizika da strukturalni problemi mogu rezultirati velikim brojem žalbi koje će čekati na usvajanje prikladnih popravnih mera i iz čega proističe postojanje rizika od preopterećenja domaćih organa i/ili organa Konvencije;

Uzimajući u obzir razmenu iskustava država sa suočenim problemima i usvojenim ili predviđenim konkretnim merama kako bi usvojili delotvorne pravne lekove u situacijama neizvršenja i/ili preteranog trajanja izvršenja domaćih presuda, posebno kao odgovor na presude Evropskog suda;

Primećujući postojanje posebnih iskustava stečenih iz procedure vezane za pilot-presude i nametnutih obaveza iz ovih presuda, koje se odnose na delotvorna pravna sredstva i posebno u pogledu datih rokova za uvođenje takvih sredstava i rešavanje pojedinačnih predmeta;

Primećujući postojanje različitih dodatnih mera koje su različite države usvojile u cilju rešavanja posledica neizvršenja ili sporog izvršenja domaćih presuda, uključujući propisivanje prikladne zatezne kamate ili sistema indeksacije, uvođenje nadležnosti suda ili posebnih sudskih organa da odrede posebne novčane sankcije, mogućnost plenidbe i državnih sredstava i uloga tužilaštva ili drugih ekvivalentnih institucija u poboljšanom nadziranju državnih organa u izvršavanju presuda;

Primećujući postojanje važnij trenutnih reformi u brojnim državama u cilju poboljšanja efikasnosti službi izvršenja i stalni doprinos CEPEJ-a;

Učesnici Okruglog stola:

Ističu potrebu svake države da se snabde pravnim instrumentima i sredstvima koja bi bila prikladna i dovoljna za izvršenje domaćih presuda, uključujući i one koje su protiv države i njenih entiteta;

Podstiču države da, u skladu sa principom subsidijarnosti, osiguraju postojanje sredstava koja će dozvoliti predviđanje mogućih potreba za uvođenje dodatnih domaćih pravnih sredstava;

Ističu važnost za države da uključe pitanje domaćih pravnih sredstava u akcione planove izrađene na osnovu presuda Evropskog suda, posebno kada presude ukazuju na strukturalne probleme;

Ukazuju na činjenicu da, kada je strukturalni sistemski problemi srž utvrđenog kršenja, uvođenje domaćih pravnih lekova, iako bitno, samo po sebi ne može predstavljati dugoročno rešenje;

Podvlače potrebu da se, u slučaju značajnih strukturalnih problema, osigura usvajanje sveobuhvatne integrisane domaće strategije, uključujući i pitanje pravnih sredstava, koja će uključivati sve učesnike i nadležne kreatore politike, u smislu Preporuke CM/Rec (2008)2 Komiteta ministara o nacionalnom kapacitetu za brzo izvršavanje presuda Evropskog suda;

Pridaju važnost, kao i potrebu za što bržim razvijanjem procedure vezane za pilot-presude, i u okviru nadležnosti Komiteta ministara da nadzire proces izvršenja i u okviru procedure Evropskog suda vezane za pilot-presude, interakcije između domaćih i evropskih nivoa po pitanju sveobuhvatnih domaćih strategija;

Slažu se da nastave sa stalnim razmatranjem, uključujući i pitanja kao što je reforma službe izvršenja u cilju ubrzanja i povećanja efikasnosti reformi u dotičnim državama i da se prvom prilikom na prikladan način nastavi razmatranje postignutog napretka.